

Лук'яненко О.В. Елементи теїзму у вченні Анастасії-В.Мегре / Олександр Вікторович Лук'яненко // Materialy IV Miedzynarodowej naukowo-practycznej konferencji "Aktualne problem nowoczesnych nauk – 2008". Tym 16. Historia. Filizofia. Politologia. – Przemysl: Nauka i studia. – str. 75-79.

Лук'яненко Олександр Вікторович

Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г.Короленка

ЕЛЕМЕНТИ ТЕЇЗМУ У ВЧЕННІ АНАСТАСІЇ-В.МЕГРЕ

Україна завжди слугувала коридором між Європою та Азією, бо стоїть на межі зіткнення сходу і заходу. Присутність багатьох новітніх віровчень на теренах нашої держави не є дивним явищем. У ній представлені майже всі сучасні течії неорелігій, «філософських» релігій та новітніх морально-етичних вчень, що розвинулись як на Сході, так і на Заході. Більшість з них розрахована на молоде покоління, яке швидко сприймає нововведення.

В основі одного із новітніх «учень» лежать ідеї, висловлені у циклі книг із серії «Дзвенячі кедри Росії», написані В.Мегре. У центрі написаних Мегре книг – фігура Анастасії, жінки з надприродними можливостями. Саме вона виступає «приймачем», що, зазвичай, отримує божественну інформацію для донесення її людям у віровченнях. Під час діалогів із автором, розповіді притч або у поведінці, змальованих Мегре, вона розкриває засади свого світобачення. Простота та примітивність багатьох висловів дивує своєю глибинністю. Важко також не помітити синкретизм багатьох ідей та тверджень.

Учасники неофіційного руху не володіють чіткими догматичними правилами через їхню відсутність. Багато чого тлумачиться через призму особистих почуттів, переломлюючись через власне, суто суб'єктивне світовідчуття. Зважаючи на цю та на інші підстави подібного роду, центральна ідея учення – заснування родових поселень – активно здобуває своїх опозиціонерів (здебільшого, серед священнослужителів та прихожан православної церкви). В знаки дається особливий підхід у тлумачення відносин людини з Богом, викладений у дев'ятикнижжі. З огляду на подібне протистояння принаймні двох світоглядів (ортодоксального християнського та нового, «анастасіївського»), варто ознайомитись з проблемою тлумачення сутності Бога, яка стає першоосновою конфлікту.

Теїзм є одним з різновидів монотеїстичних підходів до характеристик Божества та його стосунків зі світом. Теїзм – віра у трансцендентного бога, який створив світ і скеровує події у ньому стосовно Власній волі. Спробуємо віднайти

основні характеристики Бога теїзму у Богів Анастасії: *єдиний, індивідуальний, самосуций, творець, охоронець, вседержитель*.

Шукаючи теїстичні витoki світогляду Мегре, дамо відповідь на запитання, що виникають разом із поняттям «теїзм»: **чи є Бог Анастасії об'єктом релігійного інтересу? а, отже, чи є нові світоглядні принципи різновидом релігії або ж співвідносяться з поняттям «морально-етичне вчення».**

Згідно філософським концепціям ХХ століття, засади будь-якого світогляду мають відповідати певним мінімальним критеріям, щоб уміщатися в рамках релігії в цілому та теїзму зокрема. Саме теорія релігії дасть нам змогу встановити, чи говоримо ми про такий аспект життя сучасних українців як сприйняття позицій Анастасії-Мегре як про релігійний. Як стверджує представник філософського функціонального аналізу Дональд Кросбі, *«щоб бути об'єктом релігійного інтересу, об'єкт повинен виконувати всю роль, що вказується теорією, а не лише частину ролі. Це означає, що він демонструє кожну з шести категорій, і демонструє їх як з особистісного, так і з космічного боку»* [1, С.93]. користуючись запропонованою ним шестиступеневою системою, спробуємо проаналізувати тлумачення божественного у книгах з серії «Дзвенячі кедрі Росії».

1. Унікальність. Ця характеристика співвідноситься із поняттям трансцендентності. Бог розглядається к Творець світу. Зазначимо, що Анастасія повсякчасно використовує синонімічний ряд «Бог-Творець». На це націлює сам виклад матеріалу, починаючи з перших діалогів: *«Бог створив кедр як накопичувач енергії Космосу»* [2, С.10]. Як бачимо, бог творить досить свідомо, а отже акт творення – акт божественної свободи. Однозначно можемо стверджувати, що світ матеріальний – продукт творчого акту: *«Бог створив все видиме і планети у тому числі»* [2, С.160]. Окрім оточуючого світу, *«В пориві натхнення світлого Творцем сотворена людина»* [4, С.123]. На даному етапі видно, що світ не витікає з Бога, а є актом вольового рішення через завчасно розроблений план дій: *«Бог Землю сотворив і все, що на ній росте, живе»* [5, С.114]. План діяльності окреслений сибірською у книзі під назвою «Сотворіння»: творчість, спрямована на формування такого об'єкту (чи нового суб'єкту) творчості, що здатне принести радість для всіх від споглядання його. Навіть назва четвертої книги з серії сама по собі наводить на думку, що Бог, безперечно, займає особливе місце у Космосі та по відношенню до цього простору, заповненого енергетичними сутностями. Таким чином Бог може протиставлятися всьому іншому в матеріальному житті людини: *«язичники природу поважали як творіння Бога. І знали безліч божественних творинь, про які невідомо людям»* [3, С.58]. Його абсолютність може співвідноситись із тим, що він постійно присутній у цьому світі, але не є безособовою повнотою якостей (нагадаємо, що Він добровільно приймає у себе всі комплекси енергій, роблячи себе Абсолютним = повним = ідеальним = надприродним).

2. Первинність. Якість вимагає від об'єкта переважання над усіма іншими речами та явищами світу. Ця перевага може базуватися на його первинному

походженні стосовно всього іншого. Але якщо ми можемо з упевненістю говорити про первинність Бога стосовно світу («Творець усе творив у своєму пориві натхненому» [4, С.198]), то з первинністю Бога по відношенню до Океану енергій є проблематичною. Як уже визначалося вище, Анастасія не наводить даних стосовно віку енергетичного комплексу, що само ідентифікував себе як «Бог» по відношенню до всіх інших. Натомість маємо підстави говорити про його первинність стосовно енергетичних комплексів іншого гатунку у плані створення: «*І Він один такий пристрасний був, що все привів до руху відчуття*» [6, С.18]. підкреслимо, що Одиничність Бога як носія подібної функції і вказує на його первинність: «*Ти Бог, твоя енергія – душі твоєї мрія в гармонію все привести змогла*» [4, С.22]. Отож, з деякими обмовками можемо застосувати до Бога Анастасії наступні епітети: верховний, вищий, всемогутній (хоча б з огляду на його більшу, загальнішу комплексність та гармонійність у порівнянні з іншими енергетичними субстанціями первинного Хаосу).

3. Постійність. Категорія вимагає від об'єкта задовольняти вимогу невіддільності часу, сталості, незмінності. Безсмертність Бога Мегре не викликає сумнівів. Він існував разом із початком та до початку самого світу, бо був його безпосереднім творцем. Він існуватиме і після можливого зникнення створеного ним світу, бо обіцяє, що особисто відродить улюблених дітей з новим світанком над Землею.

Відмітимо, що Бог, відповідаючи іншій своїй характеристиці – всемогутності – ладен змінювати свою постійність. Але Анастасія робить обмовку: «*Бог, який змінив швидкість своєї думки, вже не Бог*» [2, С.354]. Саме сталість беззаперечної швидкості думки і є однією з головних характеристик цього енергетичного комплексу що вирізняє його з-поміж інших: «*Думка – головний інструмент Великого Творця*» [4, С.198]. Саме за допомогою енергії своєї думки Бог створив світ, у якому живуть люди. І, утримуючи задану швидкість, Він може впливати на розвиток подій та концентрувати енергію мрії задля подальшого світотворення. Таким чином до Бога Анастасії може застосовуватися епітет «вічний», «незмінний» через об'єктивну та суб'єктивну необхідність збереження цієї сталості.

4. Праведність. Визначена якість теїстичного бога вимагає від нього гуманних рис, притаманних християнському Творцеві: любов, справедливість, сотеріологічні риси тощо. Питання чи скеровує Бог В. Мегре життя людей на Землі є досить проблемним, і ми повернемося до нього згодом. На даному етапі згадаємо про існування комплексу світлих думок, які в змозі запускати механізм виконання програми життєвих дій певної людини. Можемо припустити, що таким чином відбувається опосередкований вплив Бога на долю людини. Загалом серія книг змальовує позитивний образ Бога-Батька, але аж ніяк не Бога-Суддю: «*Бог добрий. Він ніколи не мстить*» [2, С.384]. Сотеріологічні риси Бога не проявляються у тому, що він жертвує чимось заради спасіння людини, чи спасає декількох з-поміж сотень тисяч від насланої ним катастрофи. Бог Анастасії більше

схожий на християнського янгола-охоронця, який постійно поруч, намагається відвернути небезпеку від свого підопічного: *«Бог ніколи не карає, і катастрофа йому не потрібна бог – це любов»* [2, С.233]. Порівняння Бога з найвищим людським почуттям нашоує на паралель із християнським Богом-Любов'ю. Всеблагий характер Бога виражається у словах: *«...хочеться, щоби всім було добре і щоб усе було добре, як хотів того Бог»* [2, С.164]. Абсолют не впливає прямо на хід подій у долі людини, а лише формує позитивну перспективу, яка втілюється або не втілюється у життя, залежно від сприйняття плану дій суб'єктом двосторонніх відносин у системі Бог-Людина.

5. Всепроникливість. Питання взаємин Бога з навколишнім середовищем у творчості В.Мегре – проблема окремого дослідження. На основі відомих нам характеристик визначимо, що Творець здатен співвідноситись з кожним кроком у житті людини через свою присутність над і у кожному процесі. Всесутність Бога проявляється у його постійному піклуванні про створений ним світ (приклади подібної турботи можуть бути знайдені у книзі «Простір любові» під час опису ситуації з нападом на відлюдницю групою дослідників чи у книзі «Анастасія» у фактах дитинства жінки).

6. Прихованість. Остання категорія об'єкта релігійного світогляду зображує його як такий, що важко описати словами, загублений, безіменний. Комплексність попередньо описаних категорій уже сама по собі дає змогу говорити про прихованість Бога Анастасії. Він, будучи універсальним (абсолютним і повноцінним) та постійним (вічним, незмінним, статичним) стоїть поза межею часу і простору. А, отже, людина логічно не спроможна пізнати те, що знаходиться за межею цих двох категорій. Але сибірчак переносить акцент прихованості бога з неможливості пізнання його сутності, визнаючи існування такої, на неможливість опису зовнішніх ознак Бога: *«Немає плотських рук у Бога»* [6, С.118]. Йому притаманна таємничість: *«Невидимий зору очей звичайних, Бог кожним відчутий являвся»* [5, С.61]. Причину відсутності зовнішнього (видимого) образу Творця заходимо між діалогів Бога-Батька з першим чоловіком. Так згідно запропонованої нам версії, Абсолют задовольняє цікавість свого сина наступною відповіддю: *«Мрії мої і думки лише тебе творили, мій вигляд зовнішній не створювали. Але є творіння видимі мої, ти відчувай їх, не розбирай...»* [6, С.69].

Крім вище зазначеного, Абсолют Анастасії-Мегре існує не лише для споглядання його величі. З ним можливо мати особистий зв'язок кожному жителю планети. *«Бог Отець наш, Він особистість, Він субстанція жива. Здатен відчувати Отець і розуміти, коли нормальне народжується спілкування»* [6, С.100-101]. Наведена характеристика цілком відповідає теїстичному підходу до тлумачення сутності Бога. Він є духовної особистістю. Таким чином, Творець, відрізняючись від людини рядом ознак, все-таки прагне до діалогу з нею, до встановлення певних відносин як з представником духовного, енергетичного світу. І, як бачимо, це відносини любові: *«Йому немає рівних! Він один! Але Він хоче спілкуватись. хоче, щоб Його розуміли, любили, як любить Він»* [2, С.275].

Отже, Бог розглядається як безкінечна, вічна, ніким не створена особистість. Він створив усе, що існує поза ним самим, є трансцендентним по відношенню до світу, але зберігає присутність у ньому.

На основі цих паралелей із теїстичними характеристиками Вищої Істоти та після співвіднесення категорій, запропонованих Д.Кросбі для визначення відповідності світогляду принципам теїзму, можемо припустити, що відчуття Бога у творах з серії «Дзвенячі кедри Росії» наближене до теїзму за сутністю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Кимелев Ю.А. Современная западная философия религии.–М.: Мысль, 1989.–285с.
2. Мегре В.Н. Анастасия. Звенящие кедры России. – Р-на-Дону: Изд-во «Профф-Пресс», 1998. – 448 с.
3. Мегре В.Н. Новая цивилизация. Ч1. – СПб.: Изд-во «ДИЛЯ», 2005. – 224 с.
4. Мегре В.Н. Пространство Любви: М: Изд-во «Моск.типогр.№11»,1998.–222с.
5. Мегре В.Н. Родовая книга. – СПб.: Издательство «ДИЛЯ», 2005. – 256 с.
6. Мегре В.Н. Сотворение.–Р-на-Дону: Изд-во «Профф-Пресс», 1999. – 400с.